

Jak uvažovat o vzdělávání dospělých nováčků

Jedním z postupných kroků v práci s dospělými nováčky je také jejich skautské vzdělání. Už je nováček trochu rozkoukaný a vyzkoušel si pár dílčích rolí? Přemýšlíte společně, že by se již více zapojil do činnosti oddílu? Nebo chce nováček oddíl vést? Pak by se určitě hodil nějaký vzdělávací kurz.

Skautský vzdělávací systém zahrnuje pestrou nabídku příležitostí k tomu, aby každý mohl rozvíjet jak své skautské znalosti a dovednosti, tak ve svou osobnost. Některé vzdělávací příležitosti vyžadují delší čas, jiné jsou určeny těm, kdo tolik času k dispozici nemají. Oboje má svoje výhody a také omezení.

Junák - český skaut obvykle neplánuje speciální kurzy pro dospělé nováčky. Je velmi přínosné získat zkušenosti a pohledy ostatních skautů a skautek, kteří v oddílech a střediscích působí déle. Zdá se nám, že společná účast těch, kdo mají se skautingem více zkušeností, s těmi, kdo jich mají méně a mohou nabídnout pohled "zvenčí", nabízí vzájemné obohacení.

Na co při přemýšlení nad vzděláváním dospělého nováčka nezapomenout:

1

Dohodněte se, k jaké spolupráci s dospělým nováčkem směřujete

Na samotném začátku si spolu zkuste sednout a popovídat si o tom, na co se nováček již cítí a jak to vidíte z pohledu oddílu. Uvažujete o hospodaření, správcovství klubovny nebo vedoucím oddílu? To jsou různé možnosti a vyžadují částečně odlišnou následnou podporu.

Přečtěte si jak začít s dospělým nováčkem v [metodice Dospělí vítáni](#) a inspirujte se [dobrovolnickou dohodou](#), která vám pomůže při povídání na nic nezapomenout. Ve vzdělávání je pro dospělé nováčky základní a důležitá už jen samotná komunikace s oddílem/střediskem. Ideální je, pokud je ve středisku nováčkovi přidělen patron, který mu pomůže osahat si skautskou praxi, vysvětlí zvyky a tradice, pomůže najít vhodné vzdělávací příležitosti atd.

Zjistěte, jaké jsou dosavadní kvalifikace dospělého nováčka

V organizace sice máme vlastní vzdělávací systém, ale je užitečné znát i další kvalifikace dospělého nováčka - např. ze zaměstnání či z jiných organizací. Může to ovlivnit směr dalšího vzdělávání v Junáku. Některé kvalifikace mohou být rovnou platné také u nás (např. zdravotník zotavovacích akcí).

Seznamte dospělého nováčka s kvalifikačními požadavky

Na základě dohody a již získaných kvalifikací společně projděte, jaké jsou pro vybranou roli možnosti vzdělávání a dalšího rozvoje. Základní kvalifikace s vytaženými informacemi důležitými pro nováčky najdete rovnou tady. Více k nim se dozvíte pod jednotlivými odkazy v [přehledu vzdělávacího systému](#), který vám i napoví, co vše je pro danou roli potřeba.

ČEKATELSKÁ ZKOUŠKA (ČZ)

Jedná se o základní zkoušku pro práci se členy a členkami organizace. Opravňuje pouze k pomáhání s vedením oddílu, nelze na základě této zkoušky být vedoucím oddílu či tábora. Podmínky ČZ

- znalost skautské stezky přiměřené věku (potvrzuje vedoucí oddílu) - tedy je potřeba si ji minimálně s někým z vedoucích projít, seznámit se s ní
- složený skautský slib - je vhodné s přípravou na slib začít dostatečně dopředu a nenechávat ji na poslední chvíli - dospělému nováčkovci chybí prožití "skautství" na vlastní kůži a o to víc je potřeba se věnovat základním skautským myšlenkám, principům, ...
- možnost vést oddílovou výpravu spolu s vedoucím oddílu

Některé týmy, u kterých lze složit ČZ, mohou chtít:

- roční praxi v oddíle - doporučujeme zkusit domluvit výjimku s vedením daného kurzu a zjistit, proč to požadují (např. na kurzu je absolvenční podmínkou realizace výpravy, což předpokládá, že máte možnost jet s nějakou družinou/celým oddílem na výpravu, kterou spoluorganizujete)

VŮDCOVSKÁ ZKOUŠKA (VZ)

Teprve vůdcovská zkouška opravňuje k tomu, být vedoucím oddílu a tábora. Jedná se o další vyšší stupeň vzdělávání. Podmínky pro VZ jsou:

- praxe 1 rok ve vedení oddílu nebo střediska (potvrzuje vůdce střediska, který může udělit i výjimku) - zde je to o domluvě s vedením střediska, ale předpokládáme, že už nějakou dobu v oddíle nováček bude působit ve chvíli, kdy chce složit VZ
- dosažení kvalifikace zdravotník zotavovacích akcí
- absolvence čekatelské zkoušky (zkušení uchazeči starší 21 let mohou skládat VZ i bez předchozí absolvence ČZ nebo je možné skládat ČZ a VZ zároveň - záleží na domluvě s konkrétní zkušební komisí a se střediskem)

ZDRAVOTNICKÝ KURZ (ZK)

Absolvenčí ZK získá nováček kvalifikaci Zdravotník zotavovacích akcí (ZZA), která opravňuje k výkonu funkce zdravotníka na táboře a je nutnou podmínkou pro získání VZ. Celý kurz trvá 40 vyučovacími hodinami. V naší organizaci platí ZZA pouze na dobu 4 let, poté je nutné absolvovat doškolení (8 hodin), či celý kurz znovu. Vypršením doby 4 let se neztrácí VZ - ta platí po celý život.

Pozn.: Tento popis ČZ a VZ je jen orientační. Závazné, úplné a aktuální informace k ČZ, VZ a dalším kvalifikacím najdete vždy [zde](#).

4

Seznamte dospělého nováčka se zdroji informací a možnostmi získání kvalifikace

Věnovat čas výběru vhodného kurzu je důležité nejen proto, že to bude první kurz, který nováček absolvuje a měl by mu sednout co nejvíce na míru. Seznamte nováčka s postupem, který je u vás ve středisku zaběhnutý v přihlašování se na kurzy. Možná o vhodném kurzu může diskutovat s výchovným zpravodajem, přímo vedoucím nebo někým dalším, kdo má více informací, než se dá jen najít na webu.

K jednoduché orientaci, jaké kvalifikační kurzy jsou v nabídce, slouží [Databáze kurzů](#) . Databázi se dá jednoduše vyhledávat např. dle typu kvalifikace (ČZ, VZ,...). Pro dospělé nováčky může být zajímavá indicie, že je daný kurz i pro věkovou kategorii 25+ nebo že je možné mít s sebou na kurzu také své děti. Takovou informaci najdete u každého kurzu poté, co si vyberete typ kvalifikace a kliknete na vyhledávat. Vše je ale vždy primárně

o domluvě, tedy neváhejte v případě dotazů napsat na kontaktní e-mail daného kurzu.

Doporučujeme účast na lesní akci. Je to časově náročné, ale právě účast na lesní akci pro dospělé nováčky bývá velkou motivací pro skauting, zásobárnou nápadů a kontaktů. Nemá-li nováček čas na lesní akci, je možné vybrat si třeba jen víkendové kurzy. Přečtěte si, [jak si vybrat vhodný kurz](#).

Pro začátek a motivaci dospělého nováčka ke vzdělávání je dobré, aby se zúčastnil akce typu Elixír, Poradní skála, Sraz vodních skautů apod. Osvědčilo se také vzdělávat činovníky na krajských a jiných regionálních setkáních. Lze při tom využít nabídku [vzdělávání na klíč](#).

Kromě samotných kurzů můžete nováčkům představit také [základní materiály a literaturu](#) ke studiu. Není nutné přečíst vše, ale podle potřeby si vybrat a projít to, co by danému nováčkovi mohlo pomoci nejen v pochopení skautské myšlenky.

5

Dohodněte se na vzájemných očekáváních

Součástí vašeho povídání (ideálně s využitím [dobrovolnické dohody](#)) by měla být oboustranná očekávání ohledně potřebné kvalifikace.

Domluvte se:

- v jakém časovém horizontu je její získání reálné a potřebné,
- jakou podporu nováčkovi můžete poskytnout a jakou podporu potřebuje,
- co pro to udělá nováček,
- jak budete řešit "základ" pro navnínání skautingu a přípravě slibu s konkrétním nováčkem - počítejte s delší časovou dotací.

Více k základní práci s dospělým nováčkem najdete v [metodice Dospělí vítání](#).

Inspirujte se tipy na [materiály pro dospělé nováčky](#) nejen ke skautingu a skautskému slibu.